

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΑΙΔΕΥΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΔΕΙΨΙΑ.

Τόμος Γ'.

ΑΡΙΘΜ. 2 (50).

Συνδρομή, άρχομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου εκάστου έτους, έκάμηρος μόνον και προπληρωτική: Πανταχού φράγκ. χρ. 10 η μάκρ. 8.

ΕΤΟΣ Γ'.

τη 15/27. Ιανουαρίου 1887.

Η ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΜΠΟΡΟΣ.

(συνέχεια).

Ἡ περί τὸ 1000 ἔτος π. Χ. συμβάσα καθόδος τῶν Ἡρακλειδῶν ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔκτοτε ὑπὸ τὴν ἐναλλάσσουσαν ἐπιρροὴν τῶν δύο κυριωτέρων φυλῶν, τῶν Ἰώνων καὶ Δωριέων, ἀρχίζει νέος βίος, ἀποσκορακίζων πάσας τὰς ἀνατολικὰς παραδόσεις καὶ βαθμηδὸν παραγαγὼν τὴν ἀμίμητον ἐκείνην ἑλληνικὴν τέχνην, ἣτις ἔφθασεν εἰς τὸ κορυφώμα τῆς τελειότητος κατὰ τὴν ἱστορικὴν τῆς Ἑλλάδος ἐποχὴν. Ἄλλ' ἡ ἑλληνικὴ αὕτη τέχνη διακρίνεται ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἔχει οὔτε ἱεραρχικὴν οὔτε δεσποτικὴν βάσιν. Ἰερεῖς καὶ ἡγεμόνες, ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν Ἀνατολιτῶν, δὲν ὑπῆρχον πλέον παρὰ τῷ ἐλευθέρῳ λαῷ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐξ ἰδίας δυνάμεως ἀπέκτησαν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ δημοκρατικὴν αὐτονομίαν. Ὅσον καὶ ἂν ὅμως οἱ ἐλεύθεροι πολῖται ἦσαν τὸ μόνον στοιχεῖον, τὸ ὅποιον ἔφερε τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν ὑψίστην τοῦ πολιτισμοῦ περιωπὴν καὶ κατέστησε τὸν ἑλληνισμὸν ἀντικείμενον θαυμασμοῦ καὶ λατρείας πάντων τῶν αἰώνων, — ἐν τούτοις ἐμπορικὸν δὲν ἐμποροῦμεν ν' ἀποκαλέσωμεν τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. Ναι μὲν, ὅρος ὑπάρξεως ἦτο διὰ τοὺς Ἕλληνας τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία καὶ ἡ θαλασσοπολία, καὶ μὲν καὶ αὐτοί, ὡς οἱ παλαιοὶ τῶν διδάσκαλοι, οἱ Φοίνικες, εἶχον τὴν ῥόπην

νὰ ἰδρῶσιν ἐμπορεῖα καὶ ἀποικίας, δυνάμει τῶν ὁποίων τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐπεκράτησεν ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τοῦ Εὐξείνου πόντου μέχρι τῶν παραλίων τῆς Πυρηναικῆς χερσονήσου, καὶ μὲν εἰς τὰ πολυπληθῆ δοχεῖα ἕξ ἀθηναϊκῶν καὶ κορινθιακῶν ἐργοστασίων, τὰ εὕρισκόμενα ἐν τοῖς τάφοις τῆς μέσης καὶ κάτω Ἰταλίας, εἰς τὰ λαμπρὰ χρυσοῦ σκεῦη ἐν τοῖς μνημείοις τῆς ταυρικῆς Χερσονήσου, τῆς σημερινῆς Κριμαίας, διαβλέπομεν φανερώς τὴν ἑκτασιν τοῦ τότε ἑλληνικοῦ ἐμπορίου

καὶ τῆς βιομηχανίας, καθόλου ὅμως ἐν τοῖς μεγάλοις δημιουργήμασι τῶν Ἑλλήνων ἀρχιτεκτόνων, γλυπτῶν καὶ ζωγράφων, ἐν τοῖς ἀθανάτοις ἔργοις τῶν ποιητῶν, φιλοσόφων καὶ ἱστορικῶν τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐπιδιώκει τὴν γενικὴν τῆς ἀνθρωπότητος μόρφωσιν, ἀνυψοῦται ὑπεράνω πάσης μονομεροῦς τάσεως καὶ πραγματοῖν τὸ ἀπόλυτον καὶ τὸ ἔχον αἰώνιον κύρος. Μετὰ τὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἀρχίζει τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ἡ ἀποσύνθεσις· ἡ Ἀνατολὴ ἀποκτᾷ νέαν ζωὴν διὰ τῆς νικηφόρου ἐκστρατείας τοῦ μεγαλειεπὸ βόλου κατακτητοῦ καὶ ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς εἰσχωρεῖ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ἰνδικῆς. Συγχρόνως ὅμως ἐν ταῖς πρωτεύουσαις τῶν Διαδόχων, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Περγάμῳ Ἀντιοχείᾳ κτλ. ἀναδίδει πάλιν ἡ αὐλικὴ καὶ ὑπηρετικὴ τοῦ δεσποτισμοῦ τέχνη, ἀπέναντι δ' αὐτῆς

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

ισχυούσας ήθικας άρχάς, έπειτα ή κατά τὸ μάλλον καὶ ήττον ύποκειμενική διαγωγή τῶν φιλελευθέρων πολιτικῶν ἀφ' ἐνός, καὶ τῶν συντηρητικῶν θεολόγων ἀφ' ἐτέρου, πάντα ταῦτα, νομίζομεν, δὲν εἶνε ἱκανὰ νὰ μᾶς πείσωσιν, ὅτι κατὰ πάσαν πιθανότητα τὸ ζήτημα θὰ λυθῆ πρὸς βλάβην ή πρὸς ὠφέλειαν τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἐπ' ἐναντίας πολὺ διδακτικώτερον θὰ ήνε, ἐὰν πραγματευθῶμεν τὸ θέμα ἱστορικῶς, διότι, ἀφ' οὗ ή δογματική συζήτησις ἀντὶ φωτὸς μόνον σκοπιᾶν καὶ ζόφος ἐπιγίει, ἴσως ή μακρὰ πείρα καὶ τὰ ἀπειράριθμα ἱστορικά γεγονότα παράσχουσιν εἰς ἡμᾶς τὸν ἀπὸ τοῦ λαβυρίνθου τούτου σωστικὸν μίτον. Ἡ ἐμπειρική τῆς ἱστορίας μελέτη δύναται νὰ μᾶς παράσχῃ πληροφορίας καὶ περὶ τῶν μελλόντων νὰ συμβῶσι, ἐπ' αὐτῆς δὲ στηριζόμενοι δυνάμεθα ἐκ τοῦ πάθου νὰ συμπεράνωμεν τὸ ποῦ, ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως τοῦ δρόμου, ἐν διέτρεξεν οὐράνιον τι σῶμα, δυνάμεθα νὰ ἐξακριβώσωμεν καὶ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι πορείαν του. Τοῦ ἀστρονόμου τὴν ἀκρίβειαν βεβαίως οὐδέποτε θ' ἀποκτήσῃ ὁ ἱστορικός, ὅστις δὲν εἶνε ποτε δυνατὸν νὰ ὀρίσῃ τὸν χρόνον, καθ' ὃν θὰ ἐπέλθῃ ἱστορική τις ἀνατροπή, ὅπως δήποτε ὅμως μέγα κέρδος εἶνε καὶ τὸ νὰ δύναται ἐκ τῆς μελέτης ἱστορικῶν γεγονότων νὰ συμπεράνῃ μετὰ πιθανότητος τί μέλλει νὰ συμβῆ καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι δὲν ὑπάρχει τι νέον ὑπὸ τὸν ἥλιον, εἰς τὴν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς προόδου ἐν τῇ ἱστορίᾳ, εἰς τὴν ἐνστάσιν ὅτι ή ἀνθρωπότης εἶνε ἀνεπίδεκτος τελειοποιήσεως καὶ ἐν τῇ ήθικῇ, δὲν ἀρκεῖ ν' ἀντιτάσσωμεν ἀπλῶς τὸ „e pur si muove“. Τὴν θέσιν τῆς ἀπλῆς ὑποθέσεως, ή ὅτι ή ἀνθρωπότης εἶνε στάσιμος ή ὅτι προοδεύει καὶ κινεῖται, πρέπει νὰ καταλάβῃ ή ἐπιστημονική καὶ ἱστορική ἀπόδειξις. Ἡ γενική τῆς ἱστορίας ἐξέτασις, ή μελέτη τοῦ βίου τῶν λαῶν, ή ἀντιπαραβολή τῶν διαφορῶν φάσεων τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπότητος, αὐτῇ καὶ μόνῃ δύνανται νὰ μᾶς ἀποδείξῃ τὴν ποιότητα καὶ τὸ ποσὸν τῆς προόδου.

Τοιαύτη τις πρόοδος ἐπῆλθε καὶ ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ. Ἐρευνῶντες τὴν ἱστορίαν τῆς θανατικῆς ποινῆς καὶ κυρίως τὸ πρακτικὸν ταύτης μέρος καὶ τὰς περὶ αὐτῆς συζητήσεις, ἐξάγομεν τὰ ἐξῆς συμπεράσματα:

α) Ἡ ἱστορία τῆς θανατικῆς ποινῆς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἶνε κατ' οὐσίαν ἱστορία τῆς ἀρσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς.

β) Αἱ πρὸς ἀρσιν αὐτῆς ἐνέργειαι ἐπροχώρησαν τόσον, ὥστε μικρὸν καὶ ή ἀρσις τοῦ θανατικοῦ τούτου μέσου ἀπέβη τελεία.

Ἐὰν ὅμως τώρα ἐξετάσωμεν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς θανατικῆς ποινῆς, θὰ εὕρωμεν τὰ ἐξῆς γεγονότα περὶ τῆς φύσεως τῶν ὁποίων οὐδεμία ἐμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία.

2.

Τὸ μέτρον τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς μεταβάλλεται ἀνὰ πάσαν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ. Δυσκόλως ἐμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν κατ' ἕνα, καθ' ἣν νὰ ἀποκεφαλίζονται ἑμάδες ἀνθρώπων ὄχι μόνον χωρὶς νὰ προηγηθῆ ἐγκλήμα, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἀπλοῦν παράπτωμα.

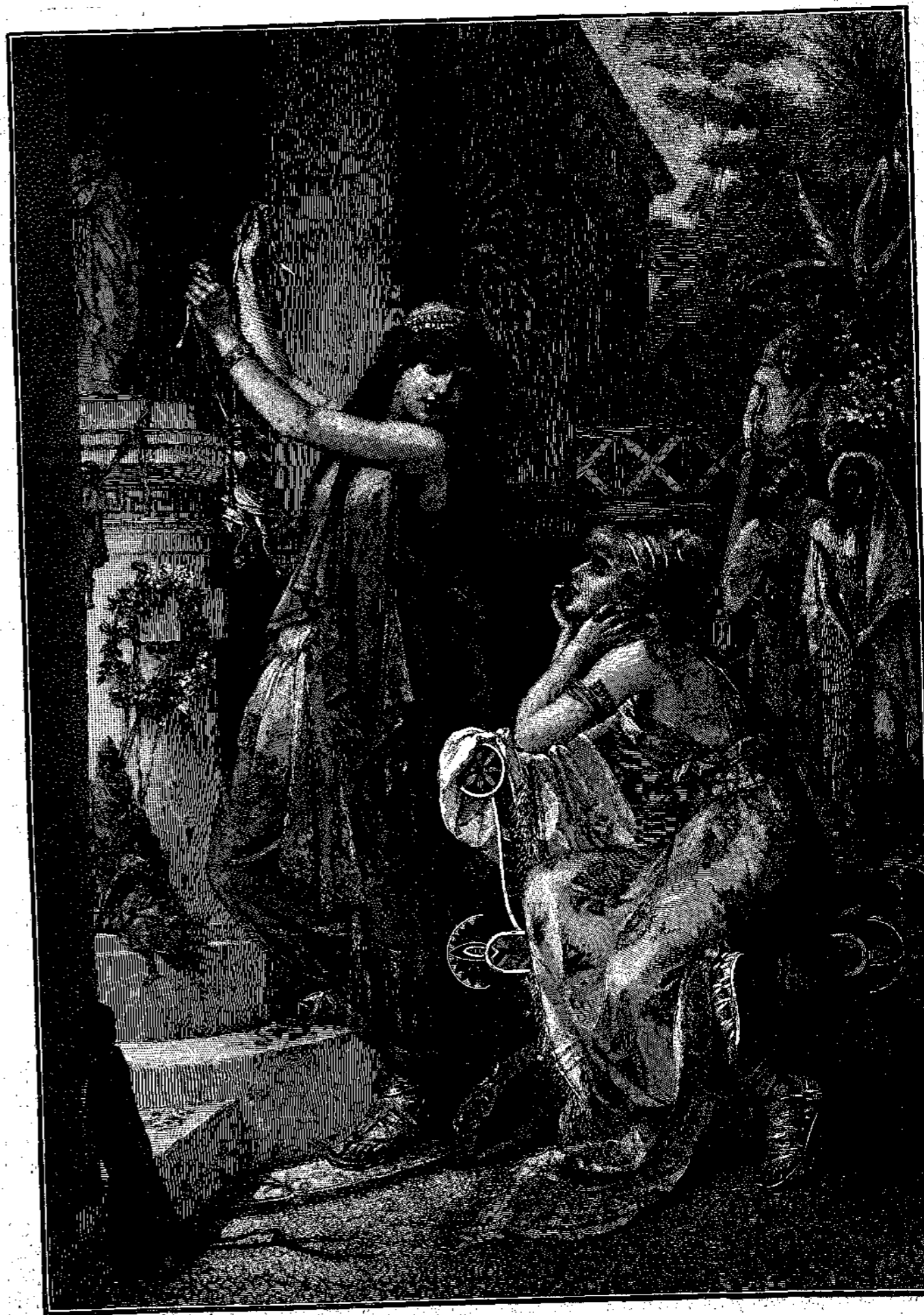
Ἄλλ' ή τοιαύτη κατάσταση, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς δὲν ἐμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν, ὑπῆρχεν ὅπου ἐπεκράτει ή ἀνθρωποθυσία, ὡς π. χ. ἐν Μεξικῷ πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν κατακτήσεως, ἐν τῷ ἀφρικανικῷ βασιλείῳ Δαχομῆ κτλ. Ἡ ήθικὴ κόσμος, ἐν ᾧ γίνονται τοιαῦτα κακούργηματα, εἶνε ὅλως ξένη πρὸς ἡμᾶς, ή διάρκεια δὲ αὐτῶν ἐπὶ πολλὰς, καὶ

ἴσως ἀναριθμήτους, γενεὰς ἀνθρώπων δύναται νὰ ἐξηγηθῆ ἐκ τοῦ ὀλοσχεροῦς ἀποκλεισμοῦ τῶν χωρῶν τούτων ἀπὸ τοῦ ἄλλου κόσμου καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας. Ὁμοίων ἀποκεφαλισμῶν, καθ' οὓς δὲν ἐμεσολάβησεν ὁ νόμος, παραδείγματα ἀναφέρει ἡμῖν καὶ ή παλαιστάτη ἱστορία τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, πρὸ πάντων δὲ τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Σλάβων.

Ἐπίσης καὶ κατὰ τινὰς ἱστορικές περιόδους συστηματικῶς ἐφρονεῖοντο ἀνθρώποι διὰ λόγους σχετιζομένους πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ ἔπειτα πάλιν ἤλθον χρόνοι, καθ' οὓς τὸ ἔθος τοῦτο ἐθεωρήθη καὶ κατεδικάσθη ὡς βάρβαρον. Οὕτω π. χ. οἱ Ῥωμαῖοι ἔθαπτον ζῶσαν τὴν Ἐστιάδα ἐνεκα παραπτώματος, διότι ἐξ αὐτοῦ προωινίζοντο μέλλουσιν ἐκρηξῆν ἐπιδημίας, εἰς τὴν περίστασιν δὲ ταύτην πρωταγωνιστεῖ ή δεισιδαιμονία, συνεπάπτεται δ' ἐνταῦθα ή ἀνθρωποθυσία πρὸς τὴν θανατικὴν ποινήν. Ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη πολλοὶ θεολόγοι θεωροῦσι τὴν θανατικὴν ποινήν ὡς ἐξέλασμόν, αὐτῇ δὲ ή ὑπόδειξις τῆς δῆθεν θεοθεν προερχομένης διατάξεως τῆς θανατικῆς τιμωρίας ἀνταποκρίνεται μάλλον πρὸς τὰς ἀνθρωποθυσίας τῶν προϊστορικῶν χρόνων, παρὰ πρὸς τὴν σημερινὴν ἡμῶν περὶ δικαίου συναίσθησιν.

Καὶ ὑπὸ ἄλλας ἐσῴψεις αἱ ἀνθρωποθυσίαι τῶν ἀγρίων ἀνθρώπων συγγενεῖουσι πρὸς τὰς θανατικὰς ποινάς, τὰς ὁποίας ἐπιτρέπει καὶ ή προηγμένη ἐν τῷ πολιτισμῷ κοινωνία. Οἱ Κανίβαλοι τὸ θεωροῦσιν ἀπαραίτητον νὰ σφάζωσι καὶ νὰ καταβροχθίσωσι τοὺς αἰχμαλώτους των, ὡς πρὸς τοῦτο δὲ ὀλίγον διαφέρουσι τῶν σαρκοβόρων θηρίων, τὰ ὁποία φονεύουσι τὴν λείαν των καὶ ἔπειτα καταβροχθίζουσιν αὐτήν.

Τὸ αὐτὸ πράττουσι καὶ οἱ Νιγηρτες τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς, συμπλεκόμενοι συνεχῶς πρὸς ἀλλήλους καὶ κατὰ τοὺς πολέμους τούτους ἔχοντες τὸ ἔθος, τοὺς ἐνήλικας τῶν αἰχμαλώτων νὰ φονεύωσι πάντας, χωρίζοντες τὰ μέλη των ἀπὸ τοῦ κορμοῦ. Τοιαύτην ἔχει βᾶσιν ή ὑπαρξὶς καὶ ὁ βίος τῶν λαῶν τούτων. Εἰς τὰ ἔθιμά των δὲ ταῦτα βλέπομεν φόνους καὶ ὄχι θανατικὴν ποινήν, ἐπειδὴ ἔλλειπει ὁ παράγων τῆς ἐνοχῆς. Πρὸς ταῦτα λίαν συγγενὲς φαίνεται καὶ ἐπεισοδιὸν τι, συμβᾶν ἐν χώρᾳ πεπολιτισμένη, ἔχον ὅμως ὡς αἰτιᾶν μικρὸν τι ἴχνος ἐνοχῆς. Ἀφ' οὗ ὁ Σύλλας κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἐνίκησε τοὺς Ἰσα πρὸς αὐτὸν δικαιώματα ἔχοντας ἀντιπάλους, προσῆλθεν εἰς τὴν Σύγκλητον, ἐκεῖ δὲ, ἐν ᾧ αὐτὸς ὠμίλει, ἠκούσθησαν ἐκ τῶν ἐγγύς φοβεραὶ καὶ σπαραξικάρδιοι κραυγαί. Χωρὶς νὰ παύσῃ τὸν λόγον παρετήρησεν, ὅτι διέταξε νὰ τιμωρηθῶσι τινες τῶν ἀπειθούντων καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἀκροατὰς του νὰ μὴ ταραχθῶσιν ἐξ αὐτῶν. „Διαρκούσης τῆς ἀγορεύσεως ἐκείνης τοῦ Σύλλας, εἶχον κατασφαγῆ ἕξ χιλιάδες ἀνθρώπων“, ἀφηγείται ὁ περιφανῆς ἱστορικός Λεοπόλδος Ράγκε. Τὸ πρᾶγμα ἐθεωρήθη φυσικὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς πολιτικὰς περιστάσεις. Εἰς τὴν ἐξῆς περίπτωσιν οὐδεὶς ὑφίσταται παράγων ἐνοχῆς, ἐπομένως οὐδὲ λόγος κἂν πρέπει νὰ γίνεταί περὶ θανατικῆς ποινῆς, καὶ ὅμως ὁ φόνος ἐξετελέσθη καθ' ὅλους τοὺς τύπους τοιαύτης πράξεως. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Μιχαῆλ Θεοδώροβιτς Ῥωμανῶφ (1613—1645) ὁ υἱὸς τῆς συζύγου τοῦ πρώτου Ψευδοδημητρίου ἐκατατομήθη δημοσίᾳ καὶ καθ' ὅλους τοὺς τύπους, καίτοι μόλις ὀλίγα ἔτη ἀριθμῶν, ἀλλὰ μόνον διότι ὑπῆρχε διὰ τὸ κράτος κίνδυνος μὴ ὁ παῖς αὗτος βραδύτερον, ἠλικιωμένος, ἐγείρῃ ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ θρόνου. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ή εἰς θάνατον καταδίκη συγγενῶν ἐνός κακούργου, μὴ ἐνεχομένων καθ' ὅλου εἰς τὰ ἐγκλήματα τούτου, βαρβαρότης πάντη ἀκα-

ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΘΥΣΙΑΙ.

Εἰκὼν ὑπὸ Ηρας Coomans, ἐν Παρισίῳ.

„Εγὼ δὲν ἠμπόρεσα πλέον νὰ κρατηθῶ καὶ ἐφίλησα τὸ ὄραϊον στόμα της· ἐκοκκίνισεν, ἀλλὰ δὲν ἀντέστη· ἐβάλα εἰς τὸ χέρι της ἐν χαρτονόμισμα ἀριετῆς ἀξίας· ἐκείνη μὲ παρετήρησε τότε καλὰ-καλὰ καὶ ἐσφίγγθη πολὺ εἰς τὰς ἀγκάλας μου, χωρὶς νὰ ἐκστομίση καμμίαν λέξιν. „Γύγαινε λοιπόν!“ τῆ εἶπον καὶ πάλιν, ἐνῶ αὐτὴ ἡσύχως ἀπεσπάρθη ἀπὸ τῆς ἀγκάλης μου. Αὐτὴ ἡ τελευταία τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας στιγμὴ τὴν ἔδωκε θάρρος, καὶ λαβροῦσά με ἡ κόρη διὰ τοῦ βραχίονος μὲ ἐσφίγγεν ἐπὶ τῆς καρδίας της· τότε ἠσθάνθη θερμότεον ἐπὶ τῶν χειλέων μου φίλημα. „Γύγαινε διὰ παντός!“ ἀνεφώνησε μετ' ὀδύνης, ἀπεσπάρθη ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἔφυγεν ἐν σπουδῇ.“

„Ποτὲ πλέον δὲν τὴν ἐπανεῖδον! Ἐπὶ τρεῖς μόνον μῆνας διατρίψας ἐν Λοιδίνῳ ἐπέστρεψα εἰς Παρίσιους· ἐπῆγα κατὰ τὰς δέκα πέντε ἐκείνου τοῦ μηνὸς εἰς τὴν γνωστὴν πλατείαν, ἐπεριμένα ὑπὲρ τὴν μίαν ὄραν, δὲν ἐφάνη ὅμως ἡ κόρη. Καὶ τὴν πρώτην καὶ τὴν δεκάτην πέμπτην τοῦ ἄλλου μηνὸς ἔκαμα πάλιν τὸν ἴδιον δρόμον· κατόπιν πολλὰς διέτρεξα τὴν ὁδόν, ὅπου εἶχε με εἰπεῖ, ὅτι κατῴκει, ἔβλεπα τὰς οἰκίας, ἠρώτων περὶ μιᾶς πτωχῆς γερμανίδος καὶ τῆς θυγατρὸς της, ἀλλ' οὐδὲν πλέον κατῴρωσα νὰ μάθω περὶ αὐτῶν· εἶχε δικαίον τὸ ἐράσιμον ἐκείνο πλάσμα ὅταν μοι προσεφώνησε: Διὰ παντός ὑγίαινε!“

XXVI.

Ἡ σοβαρότης, μετ' ἧς ἐξέβηκεν ὁ Φρέβεν τὸ πραγματικὸν τοῦτο τοῦ βίου του γεγονός, προσέθετε νέον κύρος εἰς τὴν ἀληθειαν τῶν λόγων του, οἵτινες βαθεῖαν ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἕτερον φύλον τῆς συναναστροφῆς. Ἡ Ἰωσηφίνα ἔκλαιε δυνατὰ, ἀλλὰ καὶ ὄλαι αἱ λοιπαὶ κυριαὶ εἶχον δακρυσμένους τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ δὲ ἄνδρες ἐγίνοντο προοῦσης τῆς διηγήσεως σοβαρότεροι καὶ προφανῶς ἤκουον μετ' ἐνδιαφέροντος τῆς ἱστορίας· μόνος ὁ κύριος Βαρώνος ἐμειδία κατὰ παράδοξον τρόπον ἐνίοτε, καὶ τότε-πότε ὤθει διὰ τοῦ ἀγκῶνος τὸν παρακαθήμενον αὐτῷ κύριον ψιθυρίζων συγχρόνως καὶ μίαν παρατήρησιν. Καὶ ὅταν ὁ Φρέβεν ἐτελείωσεν, ἐξερράγη ὁ ἀβρόφρων οἰκοδεσπότης εἰς καγχασμούς: „Αὐτὸ λέγω ἐγὼ νὰ τὴν γλυτώσῃ κανεὶς εὐκολὰ ἀπὸ μιᾶς βρωμοδουλειᾶ.“ ἀνέκραξε. „Καλέ, ἐγὼ πάντοτε τὸ ἔλεγα, ὁ φίλος μου εἶνε ἔξυπνος ἄνθρωπος! Πῶς ὅμως ἔξυρει ὁ κατεργάτης νὰ συγκινή τῆς γυναικαί; Νά, ἡ γυναῖκά μου κάμνει κάτι θρήνους, ἔαν ὁ παπᾶς νὰ μὴν τὴν ἀφήσῃ νὰ κοινωνήσῃ ὄρατα τὴν ἐφικασας μετὸν νεὺν Σου τὴν ἱστορίαν!“

Τὸν Φρέβεν οἱ λόγοι οὗτοι ἐκ νέου προσέβαλον καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ εἴπῃ μετ' ἀθυρίας: „Ἀλλὰ, φίλε μου, Σ' ἐβεβαίωσα ἤδη, νομίζω, ὅτι οὐδὲν ἐπενόησα καὶ ὅτι μόνον τὴν ἀληθειαν ἐσκόπουν νὰ εἶπω. Ἐλπίζω, ὅτι δὲν ἔχεις καμμίαν πλέον περὶ τούτου ἀμφιβολίαν.“

— „Ὁ Θεὸς φυλάξου!“ εἶπε γελῶν ὁ Βαρώνος καὶ ἐξηκολούθησεν: „ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι τὸ κορίτσι τὸ διεσκέδασες ὄρατα καὶ ἀπὸ ὄλα τὰ ἀπόκρυφα ἔκαμες ἓνα καλὸ διηγηματάκι. Διηγήθηκες ὅμως περίφημα, ἔς αὐτὸ δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτα.“

Ἐρυθρίασεν ἐξ ἀγανακτήσεως ὁ Φρέβεν καὶ ὅταν εἶδε τὴν Ἰωσηφίνα περιφοβὸν καὶ ἀτενῶς προσηλωθεῖσαν πρὸς τὸν σύζυγόν της, ἐνόμισεν ὅτι καὶ αὐτὴ ἴσως συνεμερίζετο τὴν γνώμην τοῦ καχυπόπτου συζύγου της· ἐλυπέτο δὲ διότι ἔχασε τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀγαθῆς γυναικὸς ἕνεκα τῶν προστύχων τοῦ φίλου τοῦ ἀστεϊσμοῦ. Καὶ εἶπε: „Σὲ παρακαλῶ,

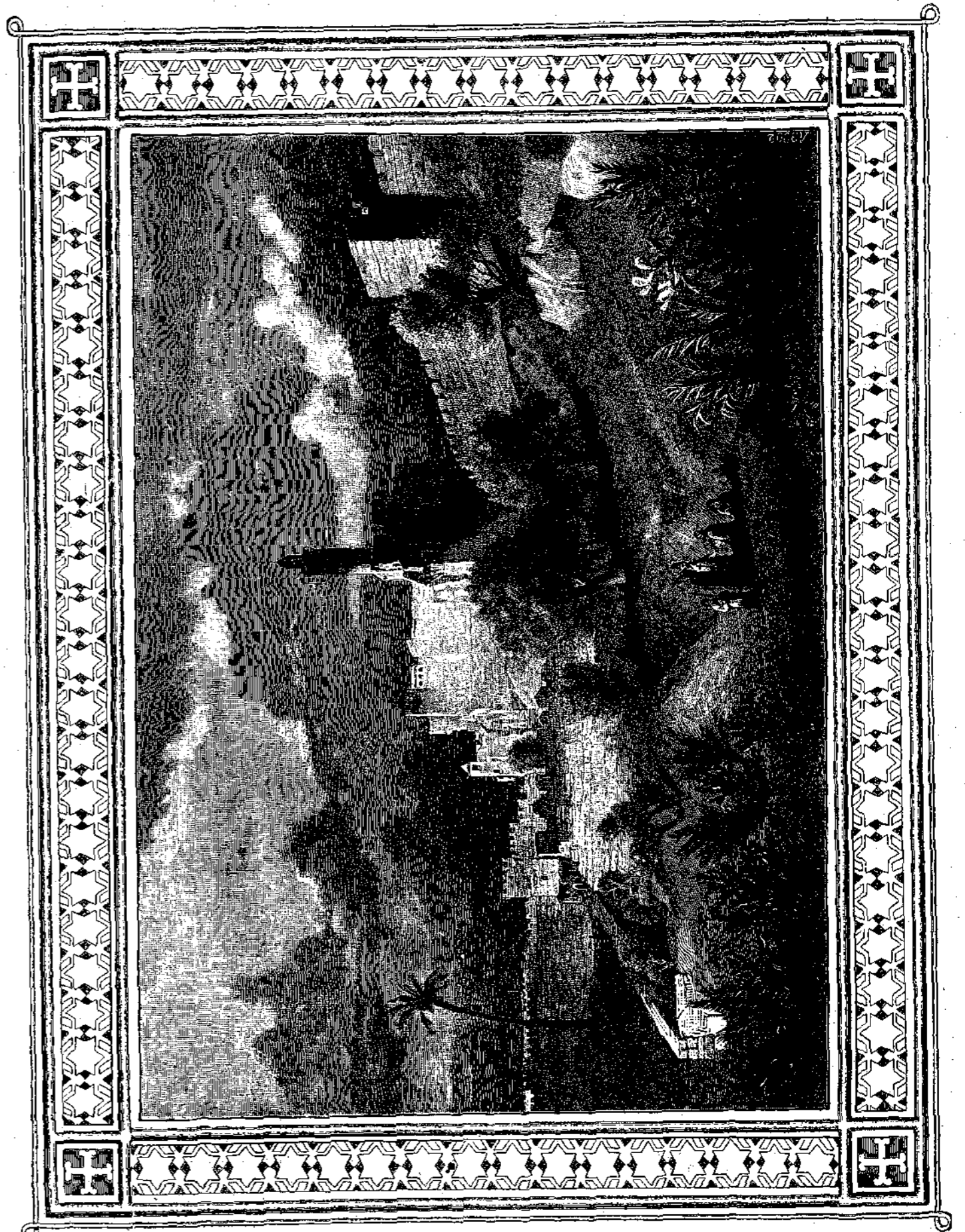
ἄς ἀφήσωμαι πλέον αὐτὴν τὴν ὀμιλίαν· ποτὲ ὅμως δὲν ἔσχον κατὰ τὸν βίον μου ἀφορμὴν ν' ἀποκρύψω ἢ νὰ παραμορφώσω τι καὶ δὲν ἀνεχομαι ἄλλοι νὰ μὲ κατηγοροῦν ἀκριβῶς διὰ τὸ ἐναντίον. Τὸ εἶπον ἤδη καὶ τὸ ἐπαναλαβάνω, Φάλδνερ, ἐπὶ λόγῳ τιμῆς, τὰ πράγματα συνέβησαν καθὼς τὰ διηγήθηκα.“

— „Κύρι' ἐλέησον!“ ὑπέλαβεν ἐκείνος κροτῶν τὰς χεῖρας. Τότε Ἐσὺ, ἀδελφέ, ἀπὸ ὑπερβολικῆς εὐγένειας καὶ σχολαστικότητος ἔρρηψες ἔς τὸν ἀέρα καμμιά διακοσαριὰ δραχμαῖς, ποιὸς ἔξυρει διὰ πᾶσαν καθαρὸν ὑποκείμενον, τὸ ὅποιον κατῴρωσε νὰ Σε δελεάσῃ με μίαν πλαστὴν πτωχεῖαν καὶ με μίαν ἄρρωστη τάχα μητέρα· καὶ δι' ὄλα αὐτὰ τὰ πράγματα ἓνα μόνον φίλημα ἔπῃρες. Ὡ! τὸν κακόμοιρο! Ἐτοῦ νὰ κοροῖδευθῆς ἔς τὰ Παρίσια ἀπὸ μίαν. . . .“

Πολὺ πλέον τῆς προτέρας ἐνοχοποιήσεως ἐξηρέθισαν τὸν Φρέβεν ἡ σαρκαστικὴ αὐτῆ του φίλου του συμπάθεια καὶ οἱ καγχασμοὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες εἰς βᾶρος του ἐπεδοκίμασαν τοὺς ἀστεϊσμοὺς τοῦ Βαρώνου. Βαθέως προσβεβλημένος ἀπεφάσισεν εὐθὺς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν συναναστροφὴν, ὅτε φοβερὸν θέαμα τὸν ἀνεχάιτισε. Ἡ Ἰωσηφίνα, ὡς πτώμα ὠχρὰ, ἠγέρθη ἀπὸ τῆς θέσεώς της ἡσύχως· ἠθέλησε νὰ εἴπῃ τι πρὸς τὸν σύζυγόν της, ἀλλὰ παρευθὺς κατέπεσε λιπόθυμος ὡς νεκρά. Ἐκκληκτοὶ ἀνηγέρθησαν πάντες, ὄλοι ἔτρεξαν καὶ ἀνήγειραν τὴν ἀναισθητὸν Ἰωσηφίνα, οἱ ἄνδρες ἐπηρώτων ἀλλήλους συγκεχυμένοι, πῶς τάχα νὰ γείνη αὐτὸ ἔτσι ἔξαφνα. Ὁ Φρέβεν ἐκ φόβου καὶ αὐτὸς μικροῦ δέιν ἐλιποθύμει, ὁ δὲ Βαρώνος ἐγόγγυζεν ὑβρεολογῶν καὶ βλασφημῶν αὐτὰ τὰ τρυφερά τῶν γυναικῶν νεύρα, ποῦ τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα τὰς προσβάλλει καὶ αἶμα ἡ ὑπερβολικὴ τῶν ἀξιοπρέπεια δὰ προσβληθῆ, λιγοθυμοῦνε· καὶ ταῦτα αἰτιώμενος ὅτε μὲν προσεπάθει νὰ καθησυχάσῃ τὴν συναναστροφὴν, ἄλλοτε δὲ ἔτρεχε πρὸς τὴν γυναῖκά του· καὶ ὄλοι ἐλάλουν ὁμοῦ καὶ ἔδιδον τὴν γνώμην των καὶ ἐφώναζον καὶ οὐδεὶς ἤκουε καὶ οὐδεὶς ἐνόει τὸν ἄλλον.

Ἡ Ἰωσηφίνα συνῆλθε μετ' ὀλίγα τῆς ὥρας λεπτά· παρεκάλεσε νὰ τὴν ὀδηγήσωσιν εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ ὀδηγήθη ἐκεῖ ὑπὸ τῶν γυναικῶν· καὶ ἤρχισαν νὰ προτείνωσιν λατρικὰ καὶ νὰ διηγῶνται μιᾶ φωνῇ, ὅτι καὶ ἄλλοτε εἰς τὸ τὰδε μέρος συνέβη τὸ ἴδιον, καὶ ἐπὶ τέλους κατήντησαν εἰς τὸ κοινὸν συμπέρασμα, ὅτι ἡ κυρία Φάλδνερ εἶχε πάρα πολὺ κουρασθῆ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, εἶχε φροντίσει δι' ὄλα ἡ ἴδια καὶ ἦτο φυσικώτατον νὰ τῆς ἔλθῃ αὐτὴ ἡ λιγοθυμιά· ἔπειτα τὸ φιλότιμόν της ἐπιεράχθη, διότι ἔτσι ἀπρόσεκτα ὠμίλησεν ὁ κύριος Βαρώνος, ὁ ὅποιος δὲν ἐφάρθη καθόλου καλὰ, καὶ ἔτσι ἐχειροτέρευσε ἡ κατάστασις τῆς κυρίας Ἰωσηφίνας.

Ὁ δὲ Βαρώνος προσεπάθει ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν προτέραν τάξιν μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τοῦλάχιστον, καὶ δὲν ἔπαυσε προσφέρων πρὸς πάντας ὄνον καὶ προπίνων εἰς τούτου ἢ ἐκείνου τὴν ὑγίαν ἀλληλοδιαδόχως, νομίζων ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ καθησυχάσῃ καὶ θὰ παρηγορήσῃ τοὺς τεταραγμένους φίλους του. „Νὰ ξεῖροτε“, ἔλεγεν, „ἔτι ὄλα αὐτὰ τὰ πράγματα ἀπὸ κανὲν ἄλλο πρᾶγμα δὲν προέρχονται, εἴμη ἀπὸ τὴν ἀκαταστασίαν τῆς ἐποχῆς μας· κάθε σημαντικὴ γυναῖκα τοῦ καιροῦ μας εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἀδύνατα νεύρα, διότι αἶμα ἔχει δυνατὰ νεύρα δὲν θὰ ἦνε πλέον σημαντικὴ ἢ κοσμοῦτης ἀπαιτεῖ καὶ νὰ λιγοθυμοῦν αἱ γυναῖκες εὐκολὰ καὶ συχνότατα — ἀπὸ διαβόλου πείραξι γίνονται αὐτῶς ἢ τρέλλαις. Ὁ Θεὸς φυλάξου νὰ πῆς τὴν σκάφην σκάφην καὶ τὰ σῖκα σῖκα. Πρέπει με λεπτότητα νὰ λέγων-

ΣΥΡΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ.

Υπό τὸ κράτος τῆς ἀμφιβολίας καὶ τοῦ φόβου περὶ τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος, ὁ ἐνταῦθα γυναικεῖος κόσμος, παρασυρόμενος ὑπὸ τοῦ ἀνδρικοῦ, δὴ εἶχε τις δίκαιον λόγον νὰ νομίσῃ, ὅτι ὀλίγην ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὰς συρμικὰς καινοτομίας καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδ' ἢ κλειώ, κατὰ τὸ παλαιὸν τῆς ἔθους, εὐρέ τι ἄξιον λόγου ὑπόδειγμα νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν καλαισθησίαν τῶν φίλων τῆς ἀναγνωστριάων. Καὶ ὅμως δὲν ἔλλειψαν καὶ ἐδῶ αἱ συνήθειαι χειμερινὰ δισκεδάσεις, δὲν ἤλαττώθησαν οἱ κατὰ πᾶν ἔτος γινόμενοι χοροὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ μεσαίων τάξεων, τῶν συντεχνιῶν καὶ τῶν συλλόγων, αἱ τρέλαι τῶν ἀπόκριων, αἰτίνες ἀντὶ νὰ περιορισθῶσι μᾶλλον ἀνεξωπυρώθησαν, δύναται τις εἰπεῖν, ὑπὸ τὴν ὑπόκωφον κλαγγὴν τῶν πέραν τοῦ Ῥήνου ὄπλων τῆς Ἐκδικήσεως.

Κατὰ τὰς διαφόρους ταύτας ἐσπερίδας καὶ τοὺς χοροὺς παρετηρήθη ἐν περιέργῳ φαινόμενον, ὅτι δηλαδὴ ὅσον πολυτελέστεραι ἦσαν αἱ ἐσθῆτες τῶν προεβυτέρων καὶ ἡλικιωμένων γυναικῶν, ἄλλο τόσον ἀπολύστερα καὶ ἀπερίττως κατεσκευασμένα ἦσαν τὰ χορικά ἱμάτια τῶν νεανίδων. Δὲν πιστεύομεν αἰτία τοῦ φαινομένου νὰ ᾖναι ἡ χαίρετικος πρόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς τῶν ἡλικιωμένων κυριῶν νὰ ὑποδείξωσι ὅτι δὲν ἐξηγητήθησαν ἀκόμη ἐν Γερμανίᾳ τὰ γαλλικὰ δισκατομμύρια, ὡς καθ' ἡμέραν διατυμπανίζουσι οἱ ὡς πρὸς τὸ ἀφίκορον ἐσχάτως πολὺ ὑπερτερήσαντες τοὺς θυμοειδεῖς καὶ πλουσίους γείτονας τῶν Γερμανοῖ, ἀλλὰ μᾶλλον νομίζομεν, ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο ἔχει ὑποκεκρυμμένον τινὰ καὶ ἐρῶδατον λόγον. Καὶ ἐν πρώτοις ἡ συμφυῆς πρὸς τὴν νεότητα χάρις καὶ ἐρασιμότης δὲν ἔχει καμμίαν ἀνάγκην τῆς πολυτελείας, ὅπως θέλῃ καὶ γοητεῖται τὸν παρατηρητὴν, καὶ ἔπειτα εἰς τὴν νεολαίαν οὔτε πρέπον οὔτε ἀρμόζον εἶναι νὰ στολίζεσθαι διὰ βαρυτίμων ἀντικειμένων, ἔνεκα τῶν ὁποίων καὶ μόνων βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπισύρῃ τὸν θαυμασμὸν καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἄλλων. Αἱ περασμένα τὴν ἡλικίαν ἔχον ἀναμφιβόλως δίκαιον ἔδν στολί-

ζῶνται περισσότερον, διότι διὰ τῶν κοσμημάτων τῶν καὶ τῶν βαρυτίμων ἐσθῆτων, εἶναι μὴ διὰ τινος ἄλλου προτερήματος, δύναται τοὐλάχιστον νὰ δεῖξωσιν, εἰς ποίαν ἀνήκουσι κοινωνικὴν τάξιν καὶ τίνες πόρους ἔχει ἡ οἰκογένειά των.

Ἐπιδιώκεται δὲ κατὰ τοὺς σήμερον ἐπικρατοῦντας συρμούς παρὰ τῶν ἀγάμων καὶ νεαρῶν κυριῶν ἡ κομποπρέπεια καὶ ἡ ἀπλότης, οὐ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐνδύματα τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἱματισμοὺς τῶν περιπάτων καὶ τῶν ἐπισκέψεων. Ὡς καινοφανέστατον δὲ καὶ ἀριστοκρατικώτατον εἶδος πύλου προτιμῶσι τὸ διὰ τῆς ἐνταῦθα παρατεθειμένης εἰκόνης ἡμῶν ὑποδεικνυόμενον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ κατασκευασθῇ ἐκ βελουδοῦ, ἢ καὶ, κατὰ τὸ προσεγὲς ἔαρ καὶ θέρος, ἐκ ψιφιδίου. Ἐν γένει ὅμως παρατηρεῖται πάλιν παρὰ ταῖς γυναῖδας τις πρὸς τοὺς εὐμεγέθεις τὸ σχῆμα πύλους, ἀν καὶ δὲν θέλωσιν αὐτοὺς, νὰ ᾖναι πάρα πολὺ ὀγκώδεις καὶ ὑπερβολικῶς ὑψηλοὶ ὅπως ἐπεκράτησεν συρμὸς κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη. Τὴν σήμερον ἀρκοῦνται νὰ φέρωσιν αὐτοὺς ὀλίγον τι πλατυτέρους καὶ μεγαλειτέρους παρ' ὅσον ἤθελον εἶσθαι, ἔδν ἀκριβῶς προσηρμόζοντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἕως οὐ ἴσως πνεύσῃ πάλιν αὖρα ἐξ ἐναντίας διευθύνσεως καὶ παρακινήσῃ τὰς γυναῖδας νὰ ἀλλάξωσι καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ εἶδος τῶν πύλων των.

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις περὶ τῶν συρμῶν τοῦ παρόντος χειμῶνος, καθ' ὅς ὁπωσδήποτε ἐπικρατεῖ ἀπὸ πολλῶν μηνῶν μᾶλλον νηνεμία καὶ ἀκινήσια, παρὰ συνεχῆ μεταβολὴ καὶ ἀστασία, ὡς συνέβαινε πρὸ πολλῶν ἐτῶν. Καὶ τὴν γυναικεῖον φίλον, μετ' ὅλας τὰς βίβλους καὶ ἰδέας καὶ τὰς προσπαθείας ὅπως χειραφετηθῇ, εἶναι στοιχείον μᾶλλον συντηρητικὸν καὶ τὰς ἔξεις καὶ ἰδιοτροπίας του, μετ' ὧν ἐσυνείδησε νὰ ζῇ, δὲν δύναται τόσον εὐκόλως νὰ ἐγκαταλίπῃ. Ὅπως ὀπίποτε ἐπιφυλασσόμεθα ἐν προσεγεί τεύχει νὰ παραθέσωμεν ὑποδείγματα ἀξιούστατα τῶν συρμῶν τοῦ προσεχοῦς ἔαρος.

Κλειούς Πρὸς τοὺς νέους φίλους τῆς „Κλειούς“ ἐπαναλαμβάνομεν λέγοντες ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἐκδοσις τοῦ ἡμετέρου φύλλου κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἤρτισεν ὀλίγον βραδύτερον τῆς ὁρισμένης προθεσμίας, τὰ καθ' ἕκαστον τεύχη δὴ ἐκδίδονται καὶ αὐτὰ ἐπὶ ὀλίγον ἀκόμη χρόνον βραδύτερον τῆς ἐν τῇ προμετωπίδι τῶν σημειωμένης ἡμερομηνίας.

Τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φίλοις ἡμῶν συνδρομηταῖς ἀναγγέλλομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἐκεῖ ἐπιστάσιον τῆς „Κλειούς“ ἀνεθέσαμεν τοῖς ἀξιοτίμοις κυρίοις Π. Σαράντῃ, βιβλιοπωλεῖον δ „Φοῖνιξ“, καὶ Ἀριστομ. Συνοδινῷ.

Φιλοκάλω Ἀναγνωστρίᾳ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Δικαίως κατεγοῦτευσεν ἱμάς ἡ ἐν τῇ σελ. 329 τοῦ Β', τόμου λαμπρὰ εἰκὼν τοῦ Κόσουλ-μπαχ. Αἱ χαρίεσαι μικρὰ ἀδελφαί, δὲν ἐπλάσθη-

σαν ὑπὸ τῆς φαντασίας τοῦ διαπρεποῦς καλλιτέχονος, ἀλλ' ὑπάρχουσι τῇ ὄντι, καὶ εἰς τὰς φλέβας των βρεῖ τὸ ἀγνότατον ἐλληνικὸν αἷμα. Παρὰ τοῦ σεβαστοῦ καὶ σοφοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ, κ. Ἀλεξάνδρου Ρ. Γαργαβῆ ἐμάδομεν, ὅτι εἶναι θυγατέρες τοῦ μακαρίτου υἱοῦ τοῦ Ἀριστείδου καὶ φέρουσι τὰ ὠραία ὀνόματα Αἰμυλία καὶ Σοφία. Δημοσιεύσαντες τὴν ὠραίαν εἰκόνα οὐδεμίαν εἶχομεν ἰδέαν περὶ τούτου, ἔχρησεν δὲ πολὺ μαθόντες ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅτι ἡ συγκλητικὴ αὐτῆς ὑπόθεσις συνεδέετο τόσον στενῶς πρὸς τὸν σεβαστὸν ἡμῶν συνεργάτην καὶ τῶν ἐλληνικῶν γραμματέων Πρύτανιν.

Κ. Ν. Γ. εἰς Καβάλλαν. Τὸ ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν. — κ. Π. Μ. καθηγ. εἰς Ριασενζα. Πρὸς εὐχῶς περιέρχεται ὁ Α'. τόμος εἰς χεῖράς Σας. —

— κ. Στ. Κ. εἰς Δαμασκόν. Εσημειώσαμεν καὶ Σῆς εὐχαριστοῦμεν. Κατὰ τὰλλα δὴ συμμορφώδην πρὸς τὰς φυλικὰς ἱμῶν ὀδηγίας. — κ. Π. Ν. Π. εἰς Πάτρας. Ἐλπίθησαν καὶ Σῆς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Γ. Κ. εἰς Γαλάζιον. Ἐνεγράφησαν ἅπαντες καὶ ἀπεστάλησαν ἡδὴ αὐτοῖς τὰ αἰτούμενα. — κ. Γ. Α. εἰς Γιούργεβον. Ἐξ ὅσων ἐμάδομεν ὑπάρχει ἐν βιβλίον Πραγματογνωσίας ὑπὸ Κεχαγιά, ἐκδοθὲν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ Κ. Βλαστοῦ καὶ τιμώμενον ἀντὶ δραχμ. 2½, καὶ ἕτερον, ἐπίσης τοιοῦτου εἶδους βιβλίον ἐξεδόθη ὑπὸ τινος διευθυντῆρος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ παρθενωγείου, ἡς ἀγγροῦμεν τὸ ὄνομα. Ὁ γράψας ἡμῖν περὶ τῶν βιβλίων τούτων λέγει, ὅτι εἰς τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν οὐδὲν ὑπάρχει ἀξίον λόγου βιβλίον περὶ Πραγματογνωσίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἡ καλλιτεχνία καὶ ὁ ἔμπορος (συνέχεια). — Ἱστορία τῆς θανατικῆς ποινῆς. — Ἡ ἐπαίτις (ἀτήγημα — συνέχεια). — Μὴ πιστεύε. Τῇ ἀπορφανοθείᾳ δεσπονίδι Βιργίνια Ζ. Ποίημα ὑπὸ Κων. Φ. Σκόκου. — Ἡ Σιών (μετὰ εἰκόνας). — Πανακοδόχη, ἡτοι ἐρηνησία τῶν εἰκόνων. — Πουίλα. (Ἡμεροὶ σφῆκες. — Πολυφαγία Ἐσκυμῶν. — Τὶ κοστίζει ἐν Ῥόδον. — Ἡ σημερινὴ γεωπονία. — Ἀξία βοστρούχου τῆς αυτοκρατορίας Εὐγενίας. — Τὸ „Παγκόσμιον γραφεῖον πληροφοριῶν“. — Ἡ ταμβακωδὴχ Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ'. — Ἡ κατάστασις τῆς ζαχαροποιίας). — Ἐπιστήμη καὶ καλλιτεχνία. (Φυλαὶ ἀριστετέρων ἀνδρῶν). — Ὁ „χαίρετισμὸς τῶν ἀγγέλων“. — Τὸ ἔλαιον, κατευναστικὸν τῶν κυμάτων. — Ἀνακάλυψις φωσφορίζοντος θαλασσοῦ βακίλλου. — Ὁ Δέρβν περὶ πλουτολογίας). — Συρμικὴ κατάστασις (μετὰ εἰκόνας). — Μικρὰ Ἀλληλογραφία.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος, κατ' ἀθηναϊκὴν φωτογραφίαν (ἐν σελ. 17). — Ρωμαίων παρθένων θύσιαι. Εἰκὼν ὑπὸ Ἡρακλῶμαν (ἐν σελ. 21). — Ἡ Σιών (ἐν σελ. 25). — Ἡ Ἱερουσαλήμ ἐπὶ Χριστοῦ (ἐν σελ. 28).

Ἐκδότης Π. Α. ΖΥΓΟΥΡΗΣ.

τύποις Bär & Hermann, ἐν Λειψίᾳ. — Χόρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Στρασβούργῳ. — Μελέτη Frey & Sening, ἐν Λειψίᾳ.